

Agentschap NL
Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Kwaliteitsborging Duurzame Energie installateurs

Richtlijn hernieuwbare energie

11 oktober 2011 Karin Keijzer

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Inleiding

Opbouw presentatie

1) Waar hebben we het over?	Karin Keijzer
Ontwerpen en installeren van duurzame energie installaties, kwaliteit, kwaliteitsborging	
2) Waar gaan we naartoe?	Jos Verlinden
Achtergronden en beleidskader certificering installateurs Duurzame energie, Europese Richtlijn hernieuwbare Energie	
3) Wat is er al?	Karin Keijzer
Een overzicht van reeds beschikbare handboeken, richtlijnen, cursussen, opleidingen en kwaliteitsborgingsystemen voor installateurs duurzame energie technieken	

2

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Waar hebben we het over?

Goed ontwerpen, installeren en functioneren van installaties Duurzame Energie

Kwaliteit : kwaliteit is wat je met elkaar afspreekt

Kwaliteitsborging: zekerheid dat wat je met elkaar afspreekt geleverd wordt

3

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Richtlijn Hernieuwbare Energie

Richtlijn 2009/28/EG - Energie uit hernieuwbare bronnen

Doel: bevordering gebruik energie uit hernieuwbare bronnen
-Nederland dient 14% van haar energie uit duurzame bronnen te halen in 2020.

Artikel 14.3 en bijlage IV

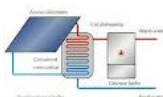
4

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Richtlijn hernieuwbare Energie – certificering installateurs

-Over welke technieken gaat het?

-Wie is verantwoordelijk?

-Interpretatie richtlijn

- Vrijwillig/ verplicht
- Bio-energie kachels en ketels
- Hoe passen bestaande producten of ontwikkelingen
- Geen nationale kop op Europese regelgeving (strikte implementatie)
- Beheer door de markt

5

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Stand van zaken

-Plan van aanpak

Uitgangspunten NL overheid
Afstemming andere kwaliteit- en certificatietrajecten;
Afstemming met ontwikkelingen in andere EU-landen;

-Marktconsultatie

-Vervolg

Resultaat : 31 december 2012 kwaliteitsborgingsysteem welke door de markt geïmplementeerd en onderhouden wordt.

6

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Wat is er al?

Installatiekwaliteit –richtlijnen en ontwikkelingen in de praktijk

Kennis

Opleiding

Examinering

Kwaliteitsborging

7

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Zonne-energie

Wat is er?

Kennis

Isso 78 Handleiding zonnestroom voor ontwerper en installateur
Isso 14 Zonneboilers, ontwerp, uitvoering en advisering
Isso 59 Grote zonneboilers

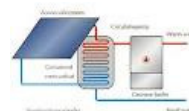
Vakgroep duurzame energie Uneto-VNI, Holland Solar,

AgNL publicaties: leidraad zonnestroomprojecten, aan de slag met duurzame energie

Opleidingen

BDA Dakopleidingen Gorinchem, Kenteq
BGA opleidingen, cursus vakgroep dakdekken hellende daken
Cursussen van leveranciers, aanbieders

Kwaliteitsborging : zon-thermisch
Zonnekeur, BRL6000-14 Zonneboilers

Ontwikkelingen:

Handboek Zonne-energie dec 2011 – vervangt Isso publicaties
Opleidingen en examens in ontwikkeling als basis voor kwaliteitsborgingsysteem
NVN 7250 > NEN 7250 Bouwkundige integratie zonne-energie

8

» Als het gaat om duurzaamheid,
innovatie en internationaal

Warmtepompen & ondiepe geothermie

Wat is er?

Kennis:

Isso 72 Individuele warmtepompen in woningen en kleine utiliteit
 Isso 80 Collectieve warmtepompinstallaties in woningen
 Isso 81 Warmtepomp installatie in utiliteitsgebouwen
 NVOE richtlijnen ondergrondse energieopslag

vakgroep DE en klimaatinstallaties Uneto-VNI, DHPA, NVOE

Opleidingen:

leergang warmtepompen (Isso, Kenteq, warmtepomp-academy) basiscursus en vier verdiepingscursussen
 Cursussen NVOE
 Aanbieders, fabrikanten Techneco, Itho, Daikin, Danfoss, ...
 CITO-examens

Kwaliteitsborging:

SEI-erkenning warmtepompinstallateur
 KBI BRL6000-12 Individuele warmtepompboilers van woningen
 KBI BRL6000-13 Individuele (combi-) warmtepompen van woningen
 KBI BRL6000-18 Klein collectief warmtepompsystemen van woningen
 Eucert, Europees certificeringssysteem
 Boringen in de bodem, SIKB

Ontwikkelingen:

Wettelijk kader Besluit bodemkwaliteit, AMvB bodemenergie

9

» Als het gaat om duurzaamheid,
 innovatie en internationaal

Kleinschalige bio-energie

Wat is er?

Kennis:

statusrapportage Haarden en kachels J.Koppejan
 NHK (Nederlandse haarden en kachel branche)
 SVG (sfeerverwarmingsgilde)

Opleidingen:

Opleidingsinstituut IMKO, vakopleiding installateur haarden en kachels

Kwaliteitsborging:

Erkenningsregeling installateurs sfeerverwarming stichting EVIS
 (voor gasgestookte toestellen: KBI BRL 6000-15)

Ontwikkelingen:

In vakopleiding module voor biomassagestookte CV (pellet)kachels

10

» Als het gaat om duurzaamheid,
 innovatie en internationaal

Vragen ?

Dank voor uw belangstelling.

Karin Keijzer
Agentschap NL
T 088-602 24 64
karin.keijzer@agentschapnl.nl

Jos Verlinden
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T 070-339 23 37
jos.verlinden@wwi.minbzk.nl